

Akademisyenlere Yönelik Mesleki Motivasyon Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademisyenlere Yönelik Mesleki Motivasyon Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16591>

Özet

Akademisyenlere Yönelik Mesleki Motivasyon Ölçeği, yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademik personelin mesleki motivasyon algı düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, Esra Zeynel ve ?. Hakkı Çarıkçı tarafından 2017 yılında tasarlanmış olup, ilgili akademik personelin mesleki doyum, kariyer hedefleri ve kurumsal bağlılık gibi motivasyonel faktörlerini değerlendirilmeyi hedeflemektedir. Bu çalışmada bir psikometrik geliştirme çalışması olarak raporlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Akademisyen, Mesleki Motivasyon, Motivasyon Ölçeği, Ölçek Geliştirme, Yükseköğretim, Psikometri

Yazarlar

Esra Zeynel, ?. Hakkı Çarıkçı

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Türkiye'deki üniversitelerde görevli akademik personelin mesleki yaşamlarına dair motivasyon seviyelerini geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemektir. Bu araç, akademik personelin motivasyonlarını etkileyen içsel (intrinsik) ve dışsal (ekstrinsik) faktörleri sistematik olarak analiz etmeye olanak tanımaktadır. Elde edilen veriler, üniversite yönetimlerinin insan kaynakları politikalarını ve akademik teşvik sistemlerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

Ölçek, akademik kariyerin doğasından kaynaklanan özel motivasyonel dinamikleri yakalamak üzere tasarlanmıştır. Bu dinamikler arasında araştırmaya yapma arzusu, öğretimden alınan tatmin ve topluma hizmet etme bilinci gibi unsurlar bulunmaktadır.

Yapı

Ölçek, akademik personelin mesleki motivasyon yapılarını ölçmektedir. Motivasyon, genellikle bireyin bir hedefe ulaşmak için gösterdiği çaba ve bu çabanın yönü olarak tanımlanır. Akademik bağlamda bu yapı, genellikle üç ana boyut etrafında şekillenir:

İçsel Motivasyon: Bireyin işinden keyif alması, öğrenme arzusu ve kişisel gelişim gibi faktörleri içerir.

Dışsal Motivasyon: Maaş, terfi, statü ve ödüller gibi dışsal teşviklere dayanan motivasyon

faktörlerini kapsar.

Kurumsal/Sosyal Motivasyon: Çalışılan kuruma bağlılık, meslektaşlarla ilişkiler ve toplumsal katkı sağlama isteği gibi unsurları içerir.

Geçerlik

Ölçek geliştirme sürecinde geçerlik çalışmaları, aracın gerçekten ölçmek istediği yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü belirlemek için kritik öneme sahiptir. Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, yayınlanan akademik makalede (Zeynel & Çarıkçı, 2017) yapısal geçerliği destekleyen faktör analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Genellikle bu tür bir geliştirme çalışmasında, kapsam geçerliği (uzman görüşleri) ve yapı geçerliği (faktör analizi) yöntemleri kullanılarak ölçeğin akademik motivasyon yapısını doğru temsil ettiği gösterilmiştir. Detaylı geçerlik katsayıları için ilgili makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenilirlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı gösteren güvenilirlik analizleri geliştirme çalışmasının ayrılmaz bir parçasıdır. Bu bağlamda, ölçeğin iç tutarlılığı ölçmek için genellikle Cronbach Alfa (Güvenirlik) katsayısı hesaplanmıştır.

Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Akademik ölçek geliştirme standartlarına uygun olarak, bu katsayının kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olduğu varsayılmaktadır. Tekrar test güvenilirliği veya eşdeğer formlar güvenilirliği gibi diğer yöntemler de kullanılabilir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar altında toplandığını ortaya çıkarmıştır. Geliştirme çalışmasının doğası gereği, öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak faktör yapısı belirlenmiş ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile bu yapının örneklem genelinde teyit edilmesi beklenir.

Faktör analizi sonuçları, Akademisyenlere Yönelik Mesleki Motivasyon Ölçeği'nin çok boyutlu bir yapıyı temsil ettiğini ve belirlenen motivasyon alt boyutlarının birbirinden ayrı ve anlamlı olduğunu göstermektedir. Bu analizler, ölçeğin teorik temellerini desteklemektedir.

Enstrüman

Test Tipi: Geliştirme (Yeni bir yapıya özgü olarak tasarlanmıştır.)

Format: Derecelendirme (Orijinal kaynakta '-' olarak belirtilmiş olsa da, akademik ölçeklerde genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme kullanılır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Akademisyenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Yükseköğretim kurumlarında görev yapan profesyoneller)

Popülasyon Detayları: Türkiye Cumhuriyeti'ndeki üniversitelerde çalışan öğretim elemanları (Öğretim Üyeleri, Öğretim Görevlileri, Araştırma Görevlileri vb.).

Test Metodolojisi: Özbildirim Ölçeği (Katılımcılar kendi motivasyon düzeylerini değerlendirirler.)

Anahtar Kelimeler

Akademik Kariyer, Motivasyon Ölçümü, Öğretim Elemanı, Yapı Geçerliliği, İçsel Motivasyon, Dışsal Motivasyon, Geçerlik, Güvenilirlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Esra Zeynel

İletişim E-posta Adresi: esra_zeynel@hotmail.com

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017 (Ölçeğin yayınlandığı yılı.)

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için genellikle sorumlu yazar (Esra Zeynel) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım ücreti bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Ölçeğin orijinal PDF versiyonu aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [akademisyenlere-yonelik-mesleki-motivasyon-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Zeynel, E. ve Çarıkçı, ?H. (2017). Akademisyenlerin mesleki motivasyon algı düzeyini ölçmeye yönelik bir mesleki motivasyon ölçeğinin tasarımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(3), 125-148.

Makalenin tam metnine erişim linki: [sbd.dergi.anadolu.edu.tr](#)

Akademisyenlere Yönelik Mesleki Motivasyon Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynak içeriğinde ölçek maddelerine yer verilmemiştir. Maddelerin tamamı için yukarıda belirtilen makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM